

PROGRESUL

Abonamentul :

pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae social-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Murmur.

Și vremile își au beteșugurile lor. În cele următoare relevăm o boală lipicioasă a zilelor de astăzi, ce s'a întins nebăgată în seamă asupra societății noastre românești.

Unde se întîlnesc doi Romîni, scarmănă pe al treilea.

În călătorii, la petreceri, în tîrguri, pretutindeni, oamenii nu-și văd atîta de trebile lor, cît caută să scoată la iveală gîndurile, simțirile, „păcatele“ — altora.

Unde se întîlnesc doi învățători, vorbesc, cum le vine la gură, despre „netreb-nicia“ preoților; preoții despre „nesupunerea“ învățătorilor; învățătorii împreună cu preoții despre „neomenia“ advocaților. Advocatii despre „moleșirea“ negustorilor, meseriașilor și despre „răutatea“ țaranilor; țaranii despre „nepăsarea“ fruntașilor. Ceî de legea veche cîrtesc asupra uniților „slabi de înger“; uniții asupra ortodocșilor „ruginiți“; bufanii înfruntă „asprimea frătuților“; frătuții se miră de „făloșia bufanilor“. Ardelenii osîndesc „fudulia“ bănățenilor; bănățenii „viclenia“ ardelenilor. Ceî din România liberă nici nu cunosc bine pe „băcuii“ noștri; ai noștri mai sfătoși, nu recunosc nici avîntul și înfîietatea graiului românesc de dincolo. Chiar și la întruniri oficiale, o

corporatie îngroapă pe alta. Comitetele parohiale se vaită, că „nu le ajută“ protopopii; protopopilor „nu le pasă“ de Conzistor. Conzistorul se ascunde sub „răspunderea“ Sinoadelor eparhiale; Sinoadele aruncă vina pe Arhieriei. Arhieriei ocăresc pe „necredincioși“, ear „necredincioșii“ o iau ear dela început ș. a. m. d.

În tot locul nemulțumiri peste nemulțumiri.

Nicăiri nu dai peste oameni, cari să se cunoască pe ei singuri mai bine decît pe alții. Eată boala vremii. O boală generală românească, ce izbucnește în frigurile zgîndărătoare a societăților din cercuri mai mici, prin orașe și prin sate românești, unde se sloboade uneori atît de năpraznic în sfîșierile cumplite dintre frați.

Cum să-î aflăm leacul?

Întîi trebuie să căutăm de unde vine răul. Și-î putem da ușor de urmă, dacă apucăm către obîrșia acestei boale urite. Eată acum: Poporul nostru în timpul din urmă a început a se dezmetici și el. Dar încă nu i-s'a luat bine pînza de pe ochi. N'avem încă cultura recerută, ce îmblînzește moravurile, din cari se plămădește pacea trebuitoare la orice înaintare în bine. Sîntem abia la începutul fermentațiunii culturale, ce se începe cu disciplinarea gîndirii și se sfîr-

șește cu pornirile sufletești, ce se zic pe scurt: *omenie*.

În cinstea adevărului, trebuie să constatăm, cu durere, că avem puțini oameni de omenie. Și și cîți îi avem, o duc rău pe cărările spinoase ale adevărului. Publicul nostru numai bunăstarea materială o ține în vedere. Omul îmbrăcat bine și sătul, îmbo-gățit „pe orice cale“, își poate mai ușor vîri altora voința lui deprăvată, decît cel nemîncat și sătos după dreptate, care e bat-jocurit și zvîrlit cu piciorul din calea dez-merdaților. Eată cum s'a croit și zicala Ro-mînului:

„E greu a fi om de omenie“.

Să se știe însă că din zbuciumul cărturarilor de omenie va odrăzli nădejdea zilei de mine. Să se știe însfîrșit, că *numai cultura produce oameni de omenie*.

Prin o analiză a neajunsurilor noastre, semnalate prin murmurul tuturora din toate părțile, vom ajunge la pipăirea unui semn al vremii, ce se desfăce în cauzele necul-turii și în efectele dorului de îndreptare.

Dacă însă murmurul caracteristic, arătat în aceste șire, a încolțit pe pomul neculturii: tot acest fenomen ne poate da și rodul îndreptării, avînd la bază pocăința creștinească. Dar să fim cu răbdare. Dela un animal ne-dezvoltat nu putem avea decît un făt slab.

Foiță originală.

Evoluția și creațiunea

de
Dr. M. Vladimirescu.

Straturile geologice susarătate, urmează unul după altul în ordinea următoare:

Aluvium (prezentul)	} timpul de gheață, înainte cu circa de 90 ani.	} Perioada an-tropozoică (V.) 1 Km.	} Perioada cvartară.
Diluvium			
Pliocăn	} timpul terciar	} Perioada Cănozoică (IV.) 1 Km.	} Perioada terciară.
Miocăn			
Oligocăn			
Eocăn			
Creta	} Perioada mezozoică (III.) 1 Km.		} Perioada secundară.
Jura			
Trias			
Perm	} Perioada palăozoică (II.) 15 Km.		} Perioada primară.
Carbon			
Silur			
Cambrium			

Granit
Magma ferbinte
Centrul pămîntului*)

Perioada azoică (I.) 30 Km.

Vedem dar', că la formația straturilor au trebuit atîtea milioane de ani!

Pentateuch însă ne povestește de nescar șase mîi de ani. Unde erau înainte cu șase mii de ani Babilonienii, Assirienii și Egiptenii! Cultura egipteană are o vechime de cel puțin 10 mii de ani. Ba sînt urme, ce se estind și cu 20 mii de ani îndărăt!

Teologia modernă ține la 'ndămînă felurite rezonamente, cu cari la moment „explică“ diferitele controverse. Astfel bunăoară, că D-zeu a făcut soarele în ziua patra, are să se înțeleagă așa, că abia atunci (în ziua 4.) după ce a eșit de sub ceața globului terestru, s'a putut vedea!! Cele șase zile nu înseamnă zile de cite 24 ore, ci perioade întregi, pe cari fiecare teolog le poate lungi și suci după plac, ori după trebuința „argumentației“, deși biblia vorbește dezlușit: „și s'a făcut noapte, și s'a făcut ziua, și eatăși o zi“! Insfîrșit toate acestea nu-î oprește pe teologii să întindă zilele în perioade, ca astfel să scape pe Moisi și învățăturile lui din încurcătura (Vezi „Der alte und der neuer Glaube“ de David Friedrich Strauss).

*) Arrhenius Svante (1900), un fizician, suedez zice, că mezul pămîntului conține fer aprins, ce formează 80% din diametrul pămîntului; stratul de peatră face 15%; stratul fluidității arzătoare 4% și scoarța cea tare formează 1% din diametrul pămîntului.

O astfel de încurcătura e și teoria lui Vasile cel mare din Capadochia (330—379), ce susține, că pămîntul se află în centrul lumii; o urmare firească a învățaturii lui Moisi. Această teoria geocentrică (adecă că pămîntul este centrul universului) a fost multă vreme susținută, ca o teorie a religiunii, pe care însă mai tîrziu împreună cu alte asemenea rătăcirii, a trebuit să le abandoneze și religia, fiindcă Kopernikus, Galilei, Kepler și alții l-eau dovedit de absolute absurdități. Insfîrșit teoria genială a lui Kant-Laplace le-a făcut puzderii, az-vîrlindu-le în lumea bazmelor.

Cum Kopernikus a zdrobit teoria geocen-trică, tot astfel știința reală a evoluției (teoria descendenții) a resfirat visurile antropocentrice (că omul este centrul pămîntului ș'al universului.)

În ziua șasea a făcut Dumnezeu pe om „după chipul și asemănarea sa“ (!); a pus la picioarele lui pămîntul, toate animalele, plantele; pentru desfătarea omului a făcut cerul, pămîntul, stelele! Centrul întreg al universului e pămîntul și stăpî-nul, despotul pămîntului e omul! Totul se învîrte în jurul lui; totul există numai pentru el! Frum-seța culorilor și dumnezeescul miros al florilor, cîntecul duios al filomelei, frunzișul codrului, milioanele de animale și de plante, corpurile cerești uriașe, miliardele de vietăți și ciudățenii ale lumii, uriașele plante: soarele stelele, cometele, meteorii etc. etc. toate sînt create numai pentru om; pe el să-l desfăteze și lui să îi slujiască! „Diese gren-

Din poporul nostru n'a putut răsări decît o „inteligentă“ așa cum o avem. Găina clocește 21 de zile până scoate pui. Să așteptăm și noi plinirea vremii, până cînd își va face cursul firesc și fermentația culturii noastre. Osînda reciprocă e de prisos. Învinuirile năvalnice sînt fără rost. *Sîntem devină toți cum stăm, orî nu-î devină nimeni*, decît scurgerea vremii, ocîrmuită de legile firii, neatîrnătoare de prostia noastră!

Murmurul general, ce vijăe de o vreme încoaci în toată obștea românească, se scurge pe două canale: pe unul iese critica prețioasă, pe altul iese clevetirea, șleacna ce o lăpădam.

Noi, cești dela „Progresul“ facem din nou, și fără nici o sfială, mărturisirea, că da, vom face și noi critică — folositoare; vom întreba la vreme pe cei cari știu să ia, dar nu vor să și dea... Înțelegem pe unii „conducători“ d'ăi noștri, cari primesc dela popor vază, autoritate și avuție, ear ei, la rîndul lor, stau cu mîinile încleștate și cu sufletul închis față de nevoile poporului. Vestim însă în același timp, că ne vom feri, ca de focul mistuitor: de clevetiri personale.

Să o știe aceasta toți; și cari ne vād cu ochi buni, și cei răi, cari umblă să ne ghiciască și gînduri de cari nu le avem.

Gheorghe Jianu

† Toma Stanca

În zorile Duminicii trecute un freamăt de șoapte înfiorătoare, pornind din Cacova, s'a întins, în unde tot mai mari, până la îndepărtări. Unde se întîlnia om cu om, se produceau gesticulații de intristare, de îngrijorare, din cari se deslușia o întîmplare de nenorocire. Întreagă Albia Carașului s'a le-gănat de jalea Romînilor din aceste părți, apucînd toți trista veste, că Toma Stanca — nu mai este...

I-a fost scris să-și închidă ochii în vrîstnicia activității, și 'n nevrîstnicia celor 52 de ani.

zenlose Selbstüberhebung des eitlen Menschen hat ihn dazu verführt, sich als „Ebenbild Gottes“ zu betrachten, für seine vergangliche Person ein ewiges Leben in Anspruch zu nehmen und sich einzubilden, dass er unbeschränkte „Freiheit des Willens“ besitzt. Der lacherliche Cäsaren-Wahn eines Catigula ist eine speciele Form dieser hochmütigen Selbstvergötterung des Menschen“! (Ernst Hackel „Die Weltratsel“).

(Va urma)

Întîlnire.

Era vorba de mult... Ne asigura fratele Jianu... dar trecuse vreme fără a mai prînde vre-o știre...

Plecasem departe... Departe, unde infiripam odată cele mai dulci și sanine idealuri. Cînd am revăzut zidurile îmbătrînite, cărările bătătorite de atîteaori pe serile senine orizontul larg ce se deschide spre „cîmpul libertății“, măestos, grav, ca și ideile zămislite acolo —, am resimțit în mine căldura și lumina de odinioară, tîria acea de muncă titanică, cînd nu cunoșteam viața... Idealism pur!

Vremuri dragi, vremuri trecute. La tot pașul, la orice răs_pîntii îmi simt legate de suflet atîtea amintiri...

O seamă de prietini, conșcolari, mă îmbrățișează, mă cuprînd; ne simțim earăși tineri naivi,

O crudă boală s'a înfurișat demult în casa sa; o boală înșelătoare, care îl lăsa slobod să stea în rînd cu frații săi cităvi, din mijlocul cărora l-a zmulș cu viclesug în noaptea de Sîmbătă spre Dumineca trecută. Veselia cu care a găzduit în casa sa ospitală pe prietînul său Brediceanu, a fost veselia lebedei. La ceasul 1 după mezul nopții, trezindu-se din somnul ispititor, și-a ridicat capul, înholbîndu-și ochii către cei din casă... cu mîinile în sus, ca pentru rugăciune, a readormit — pentru totdeauna...

Un zbucium fără margini îi acopere cadavrul... Dar toate 's în zadar; s'avem nădejde 'n ceruri în bunul Dumnezeu!

Născut în falnicul Ticvani, de mic mitel, o voință mare de înaintare i-a robît ființa. Nemuritorul Gaita i-a sfătuit părinții să-l dea la învățătură. Din omul mărunțel ajuns negustor mare, stăpîn neibruit al pieții din firșorul Cacova.

Ca membru devotat al tuturor corporațiilor noastre românești, a pus degetul în tot locul unde a fost de lipsă.

Poporul îl deplînge. L-au petrecut la groapă mai multe miî de oameni; fruntași și țărănime. În discursuri funebre, acasă protopopul Poruțiu, la groapă doctorul Gropșanu, în vorbe îndoișoștoare au îndemnat mulțimea să calce în urmele avîntului sufletec al defunctului, pe calea bătucită al acestui fost inimos fruntaș din Valea Carașului, al cărui loc remîne gol, cu greu de suplinît.

Din suspinele depuse la groapa lui Toma Stanca, săritor fără preget cum a fost la toate frămîntările neamului, să se aleagă chiagul mîntuitor în greul vieții, pilduit prin zvîrcolirile sale neasămuite.

Dumnezeu să-l ierte!

CORESPONDENȚE.

Onorată Redacție!

Apariția unei foi nu poate fi decît prilej de bucurie. Cu atît mai virtos cînd publicația se ivește cu o ființă dreaptă, cu un program bine determinat, bine alcătuit. Astăzi, pentru că să facem și noi cu prilejul acesta o îmbucurătoare constatare, veche de altfel, căci au făcut-o deja, cu multșor înainte de aceasta, bărbații noștri cei mai cu greutate — un curent nou, sănătos și puternic, a

prins să bată cu tîrie, la suflul căruia sufletele alese s'au prîmenit par'că, ca printr'o vrajă minunată, de nepăsarea și nemernicia în care zăceau covîrșite și trezindu-se s'au oprit, firește, nehotărîte pe o clipă din buimăceala de mai înainte, pentru că apoi cu atît mai cu putere să se avînte în marea operă de regenerare a neamului, la care astăzi, slavă Domnului, se lucrează pretutîndeni, deși nu totdeauna din resputeri, după cum s'ar cădea, și nu cu izbînda, ce suntem în drept s'o așteptăm. Astfel m'a impresionat pe mine — și nădăduesc că vor mai fi și alții mulți ca mine, — Nrul cel dintîi al foaiei D-Voastre, pe care ați botezat-o așa de cumințe: „Progresul“.

Da! Dlor „Progres“ ne trebuie; „Progres“ trebuie să realizăm pe toate terenele, căci altfel nu mai putem trăi; „Progres“ — aceasta este porunca cea strașnică a vremilor grele pe cari le trăim, poruncă, de care toți trebuie să asculte începînd dela talpa țării până la cei mari de sus, adevă „dela vlădică până la opincă“ — vorba Romînilor.

Ei bine, și cum să poată ajunge această minune a minunilor? Răspundem: nu cu una cu două! căci uriașă este ființa aceasta a „Progresului“; uriașă trebuie să fie și munca și necurmată și stăruința pentru ajungerea ei. „Progresul“, cultura, carea astăzi toți o predică în gura mare, dar puțin înțeleg a-i sluji ei cu adevărat, cultura, zic, se poate infiripa numai și numai prin o cîntare bună și sănătoasă, prin îndrumări și povețe cumînți de tot soiul, pe cari dacă sînt datoare să le dea cineva, sînt datoare, negreșit, foile și în genere vorbind publicațiile. Grea este sarcina aceasta, ce cade în circa publicațiilor acelora, cari mai ales urmăresc ființa de a îndruma pe calea cea mai prielnică și mai sănătoasă păturile cele mari, straturile de jos ale poporului; este deci nevoie ca cei-ce stau în frunte să-și dea bine seama de aceasta, să îmănuncheze în jur de sine toate puterile, cari făgăduesc ceva și astfel apoi, în rînduri strînse și bine încheiate, să porniască „lupta mare a tuturor“: lupta de învoire, de îmbunătățire, de prefacere sănătoasă a societății.

Nici chiar foile așa zise locale nu trebuie să urmeze altfel. Ceice cîrmuesc astfel de foi, trebuie să-și dea bine seama întîi și întîi de toate despre nevoile actuale ale poporului din partea locului, nevoi, pe cari să fie în stare — cunoșcîndu-le — să le arate, și arătîndu-le să spună totodată și leacul sau felul de tămăduire. Să mărturisiască adevărul și să cerce îndreptarea — aceleași porunci mari, cari sînt ale oricărei publicații, sînt și ale celor așa zise foi locale. Să grijiască însă bine, ca nu cumva interesele, dăverile locale să-î preocupe prea mult, încît să nu mai poată urmări astfel firul dezvoltării noastre dintr'alte părți, căci din aceasta s'ar desprinde un mare rău: lipsa de unitate culturală. Noi toți trebuie să hrănim aceleași gînduri și doruri în suflete curate și să ne închinăm acelorași sfinte idealuri!

pe acest rotogol, până la politică... Asta e me-leagul favorit la toți. Cîți numai tăceau până aci, acum iau cuvîntul. Se dezlîntuește mania de a politiza...

Dacă e să considerăm aci, ca să zic așa, gradul temperaturii, apoi ne-ar trebui frate, nu mai puțin ca de zeceori atîtea foi (se înțelege în circa editorilor).

O floare tineră, plîpîndă, adiînd zimbitor în dosul unui ferm prăpăstios, de care nu întrebă nimeni... Vi s'a întîmplat D-voastre (ce nu mi-s'a întîmplat mie) să auziți așa în treacăt o vorbă de literatură?! A, asta e pentru fanțași, pentru visători, cari vād stele și cînd e ceață... Ba să te feriască sfîntul a te da în vorbe d'alde astea... Pe Eminescu orî că-l slăvesc cu aureolă de sfînt — și nu au idee de nimic-nimic din tot scrisul lui —, orî că-l poreclesc de un vagabund... Ceștialaltî de azi... vor să se îngrașe pe pielea poporului cu „fircălituri“. E alteceva realul vieții!...

Ei, acestea sînt valori... valori ce vin și trec, mai ales dacă după o călătorie lungă și oboșitoare ai ajuns acasă teafăr, sănătos.

Har Domnului! că după tot atîtea peripeții, am ajuns acasă întreg.

Cînd am reîntors, era într'o Lună seara tîrziu, acasă neorînduială, pulvere îngrămădită: pe-o masă un teanc de gazete nouă și vechi ear deasupra tuturor, aplecată cam la o parte, o foae, ce după exterior nu-mi părea cunoscută... Îmi

Dar dacă cei cari conduc o foaie, o publicație, au o sarcină atât de grea, partea cea mai de frunte din întreaga operă de regenerare, — negreșit că o bună parte dintr-nsa revine și mulțimei cititorilor, cari încă își au îndatoririle lor. Cea dintâi și cea mai de seamă, dela care atîrnă, așa zicînd, totul, este ca ei, cei mulți, să-și sprijinească cu toată căldura pe acei puțini luptători, devotați intereselor lor, să se alipească de ei cu încredere și să le urmeze povăturile înțeleptești. Urmînd în felul acesta, biruința, strălucitoarea biruință, e sigură.

O astfel de biruință îi urăm și noi, din depărtare, „Progresului” iubit, care — după cît se vede — își dă seama de înalta lui chemare, năzuindu-se spre înalta țintă, ce pe toți trebuie să ne călăuziască și îndemne, țintă, pe care o tilcuiește așa de lămurit atît titlul, cît și „Înainte-vestirea” Progresului.

N. Rozmarin
student in litere.

Din Ticvaniul mare.

„Reuniunea rom. de cînt și muzică „Armonia” din Ticvaniul mare și-a serbat jubileul de 25 ani. Reuniunea aceasta s'a înființat la 19. Martie 1882, la inițiativa și stăruința dlui Toma Stanca, pe vremea aceea încă locuitor în Ticvaniul mare, iar înființatorul ei a fost actualul dirigent al corului: învățătorul *Iuliu Birou*. Avînd la îndemînă tot țărani, oameni de treabă și cîntăreți buni, „Armonia” a ajuns în scurt timp vestită și admirată de întreg jurul. Pe vremea aceea erau foarte puține coruri românești în ținutul nostru.

La 1892 „Armonia” a avut serbare dublă: sfințirea steagului și împlinirea a 10 ani dela înființarea ei. La 1896 a luat parte la emularea corurilor în Lugoj, la adunarea generală a „Astreii”, obținînd ca premiu un pocal de argint. Anul trecut a cîntat la marele festival choral în „Arenele romane” la București, cu prilejul expoziției naționale. Pe lângă aceste momente mai avem de remarcat următoarele:

A arangeat 57 concerte, a studiat 228 piese chorale, a declamat 24 poezii și a reprezentat 35 piese teatrale. — Starea averii a fost la finea anului: 3713 cor., 1351 cor. capital, parte în depunerii, parte în acții. Biblioteca numără 468 opuri: muzicale, teatrale și literare în preț de 1012 cor. Are cu totul 102 membri: 88 activi, 8 fondatori și 6 onorari.

În Dumineca jubileului la s. liturghie, au cîntat alternativ „Armonia” din Ticvani și „Unirea” din Vărădie, dîndu-și toată truda să ridice nivelul serbării prin cîntările lor frumoase. Ni-ar fi plăcut să auzim și în biserică, barem 2-3 cuvinte, despre însemnatatea zilei, cum s'a făcut și în alte locuri la asemenea ocazii.

După amiază la 3 ore a fost întîmpinarea corurilor din Oravița-rom., din Cacova, din Ticvaniul-mic și a celui din Cârnecea. Întîmpinarea corurilor cu salutarea și resalutarea, urmată prin cîntarea devizelor, în bătaura de dinaintea școlii, a fost partea cea mai frumoasă a jubileului. Insuflețirea a fost la culme. Multime mare și la mulți le străluciau lacrimi de bucurie în ochi. Imediat după întîmpinare s'a ținut repetiția corurilor în masă, ear după o pauză mică s'a început la 5 ore — deși era anunțat la 4 — concertul festiv.

L-a deschis președintele Reuniunii *Nicolae Beloane*, relevînd în vorbirea sa, entuziasă și sim-

scapără în gînd: nu cumva fratele Jianu . . . o apuc febril, și apropo, fratele Jianu e firm, om de cuvînt . . . Scris cu litere mari „Progresul” foaie socială-culturală în Oravița . . . i-a dat drumul . . . Îmi părea a avea înfățișarea unui tiner la balul întîi, — modest sfîcios . . . Din tiner resare vîlstarul, bărbatul oțelit . . . Și dacă vedem avîntul cultural ce pulzează mai viu de-o vreme încoaci și peia noi, nu mă îndoiesc ba chiar trebuie, că „Progresul”, mititel de acum, să se facă duhul, care stăpînește și îndreaptă toată mișcarea și tot avîntul de cultură în părțile noastre.

Astfel va avea rara mîngăere de a fi creat ceva bun la dosarul celor ce i-au dat ființă . . . prietini, cu cari ști bine, cît dori am și cu ce zor așteptam să ne întîlnim sub acest stîndard cultural!

Acum până mai una-alta, cu Dumnezeu înainte!
Lian.

buroasă, meritele frumoase întru susținerea „Armoniei”, în curs de 25 de ani a acelor factori principali: a dirigentului și al choriștilor, despre cari a zis următoarele: *Factorul cel mai important, care merită recunoștința noastră, sint bravii nostri choriști, în opincă și în cojoc, cari prin însuflețirea lor pentru tot ce e bun și ce e frumos, au dat viață și îndemn și celorlalți factori; le mulțumim și îi admirăm!*

Discursul frumos și bine îngrijit al harnicului învățător *Iuliu Birou*, sperăm că-l vom putea citi publicat în întregime.

După acest discurs festiv a urmat decorarea choriștilor „Armoniei”, a inițiatorului ei *Toma Stanca* și a inimosului președinte actual *Nicolae Beloane*, cum și a tuturor dirigenților, cari au cooperat cu corurile lor la acest mare festival românesc.

Cîntările corurilor din localitate, din Varadia, din Cârnecea, din Ticvaniul mic, din Cacova și cele din Oravița rom. au reușit toate bine. Avem să fim mîndri de vrednicia acestor coruri țărănești, cari ne fac cinste și în fața străinilor. Dar credem a ne face datoria, cînd și din prilejul acesta, atragem luarea-aminte a dirigenților, să grijiască și de pronunțarea corectă a textului. Și încă una. Cîntările în masă ar fi se resune mult mai puternic decît cele singuratece; asta se ajunge prin cultivare mai intensivă, decî cred că nici observația asta nu e de prisos.

La concertul, ce s'a sfîrșit abia în dricul nopții, s'au încasat 600 cor. Această sumă frumoasă arată și ea cîtă lume a participat.

De bucuria reușitei jubileului, nu ne mai oprim și la unele mici mizerii, peste cari de astădată trecem cu vederea în bună nădejde, că „Armonia” noastră va înflori și va ajunge să-și serbeze în pace și jubileul de 50 de ani!

Alexandru Bojincă
rigorozant în drept.

CRONICA.

Am anunțat și anunțăm, că pe cine nu ne-a retrimis numărul prim (de probă), îl considerăm de abonat, ear prețul abonamentului e se plăti înainte. Rugăm dar' pe cei cari nu ne-au trimis încă nici numerii îndărăt, nici banii înainte, să binevoiască a ne trimite grabnic ori prețul abonamentului, ori să ne avizeze imediat pe o cartă postală, că abonează ori nu „Progresul”. La atîta bunăvoință ne socotim în drept a conta și din partea celui mai indolent om din lume.

În părțile Oraviții se lucrează cu nădejde spre a se forma o ligă antialcoolică, care ținește a slăbi năravul beuturii. Vom da amănunte în numărul viitor.

Învățătorul *Lipovanu*, ales pentru școala primară rom. din localitate, fiind întărit, își va primi catedra.

La *Sasca montană* sinodul parohial, sub cîrma preotului I. Murgu d'acolo, a hotărît cu toate voturile, să aducă încă un învățător la școala primară română d'acolo. Oamenii săraci, nu ca în alte părți, unde sint fonduri bis. disponibile, Sascanii sint de toată lauda.

S'a mai hotărît înființarea clasei a doua în comunele Iam și Socolar. Bravo!

Domnișoara *Aurora Fometescu* s'a cununat Duminecă cu negustorul *Demetru* din localitate. Nași: doctorul *Mangiuca* cu doamna.

Relevăm meritul indeobște cunoscut al notarului *Gheorghe Bogdanu*, care a pornit cu energie asfaltarea orașului.

Oficialul *C. Cîmpureanu* din Oravița cu d-șoara *Elisabeta Dunst* din Ruschița — fidanțați.

Eri, Vineri s'a înmormîntat bătrînul *Max Belgrader* din localitate.

Despărțămîntul Oravița al „Asociațiunii” și-a ținut Duminecă întrunirea anuală în frumosul sat

Comoriște. Fiind și rugă, s'a adunat multă lume. După liturghia oficiată de inimosul preot din Secaș *Petru Bernaz*, la care a cîntat îngerește școlarii blindului învățător *Alexa Jianu*, a urmat ședința în mijlocul poporului adunat în curtea bisericii, deschisă printr'un discurs de îndrumare din partea directorului *Dr. P. Corneanu*. După ce s'a exprimat trecut și la procesul verbal încetarea din viață a comeni-brului *Toma Stanca*, doctorul *Ludovic Măhes* a dat poporului minunate sfaturi igienice, oprindu-se nimerit mai ales la ubicuinața atît de stricătioasă a Romîncelor, pe cari le-a provătuît să nu se mai albiască și rumenească, făcîndu-se astfel atît de urite. Ear părintele *Bistreanu* din Jurjova a îndemnat țărănimea la îndeletniciri mai raționale în ale agronomiei și gospodăriei.

Chorul din Cârnecea marca, prin armonia cîntărilor, momentele mai însemnate ale adunării.

În comitetul „Asociațiunii pentru cultura și literatură poporului romîn”, din despărțămîntul Oraviții, s'au ales, pe alți trei ani înainte, tot cîrmuitorii de pînă acum, către cari au mai fost atașați: *Dr. Ludovic Măhes*, *Dr. Liviu Cigăreanu* și *Dr. Gheorghe Anca*.

La urmă directorul, prin cuvinte chibzuite și adînc simțite, îndemnînd mulțimea să apuce pe cărări bune, a închis ședința.

Reprezentanța Oraviții a hotărît înfrumșetarea orașului prin lărgirea pieții de lingă biserica catolică și întregirea asfaltării și la capătul străzii, hotarnic cu Oravița rom.

Învățătorul *Dionisie Lința* a fost strămutat dela Oravița la Törökbecse.

Adunarea generală a învățătorilor din Eparhia Caransebeșului, ținută Duminecă la Ciacova, a reușit. În discursul de deschidere, harnicul president *I. Marcu* a constatat, că „școala fără biserică nu are rost; cultura școlară se razimă pe educația morală a elevilor”, decî: „În semnul Abecedarului și sub scutul crucii să aprindem luminile”. Ear părintele protopop *Ion Pinciu*, ca mandatar al Conzistorului și al blindului Arhiereu, salutînd învățătorimea, prin cuvinte înțelepte îndeamnă învățătorii noștri confesionali să nu slăbiască nici munca extrașcolară, atît de trebuitoare în vremile grele ce le-am ajuns, dorînd, că mină în mină cu preutul să ridice starea morală și materială a poporului, ear adunările generale să facă din toți învățătorii: adevărați învățători!

În cursul ședinții întîi învățătorul *Petru Bandu* (Reșița) a arătat necesitatea examenelor școlare, ear învățătorul *Alexandru Onae* (Lugoj) a pledat împotriva examenelor. Amîndoi disertanții au fost premiați cu cîte 20 cor. pentru munca și zelul, cu care și-au desfășurat părerile.

În ședința doua s'au cenzurat și primit rapoartele comisiunilor, s'a hotărît localitatea, (Caransebeș) pentru adunarea viitoare și s'au ales cîrmuitorii Reuniunii:

Președinte: *Ion Marcu*,
V. președinte: *Gheorghe Jianu*,
Prim secretar: *Petru Bandu*,
Notari: *Sofrone Andrițoi* și *Mihai Crăciun*,
Casier: *Patrichie Ramneanșu*,
Bibliotecar: *Alexandru Onae*.

În comitetul central: *tot membri cei vechi*.

Pestetot au fost festivități frumoase, ce au ridicat mult prestigiul fraților noștri din acele părți, mai ales fiind congresul învățătorilor împreunat și cu firmoseala bisericii, renovată cu gust și multă înțelepciune, grație talentului și tactului rar al părintelui *Pinciu*, comentat atît de nimerit și cuminte prin graiul străin al învățatului *Fuhrmann*, care a zis în toastul său: *faptele vorbesc*.

Da, faptele, nu laudele nesocote, ce și-le comandă unii și alții prin sudiții lor. Apreciăm însfîrșit tragerea de inimă și vrednicia colaboratorilor la această izbutită manifestație culturală a fraților Ciacoveni. În primul rînd omagii i-se cuvine bătrînului Arhimandrit și vicar episcopesc *Filaret Musta*, care a sfințit biserica, rezugrăvită de vestitul *Smigelschi*; sculptura îngrijită de *Ion Cotirlă* (Oravița) și auritura de *Spang* (Timișoara); însfîrșit mulțumiri și recunoștință: distinsului protopop *Pinciu*, inimosului avocat *Coste*, bravului primar *Diminescu*, învățătorului *I. Gruescu* și bravilor cetățeni din Ciacova, cari, și romîni și străini deopotrivă și-au găzduit oaspeții cum se cade, înveselind astfel și pe Dumnezeu și pe Romîni noștri din toate părțile.

Un prietin sincer al Romînilor, *Gustav Böll* din Verșet, e de părere se înlocuim în ortografie,

și prin influința ortografiei, cu vremea și în grai vocalul **i** prin originalul **a** (fără accent), *roman, mane, cane*; făcînd astfel economie rațională cu accentele, ce îngreunează scrisul și face afila „tulbureală” între cărturari.

Țăranul *Vucu Secășanul* ne întreabă: „Ce-i cu ortografia? Dece scrieți DV. romîn, cu *i*? Nu ne tragem noi dela Roma?”
Vom reveni.

Un țaran, eșit din robie, a pătruns în localul unde se afla, la socrul său, învățătorul din Forotic *I. Dabici* și l-a maltratat tîndu-l în mai multe locuri cu cuțitul atît pe el cît și pe soția lui.

Bestialul a fost scăpat prin gendarmii de furia poporului, ce era să-l linchuiască.

La înmormintarea lui Toma Stanca în Cacova, au slujit, spre bucuria și mîngăirea poporului, și preoți gr. cat. și preoți gr. or. Frumos!

Pentru cununii s'au cheltuit din partea amicilor reposatului, și romîni și străini, vr'o 500 cor. Un prieten al defunctului, negustorul *Adolf Löbl*, avînd o idee mai bună, ne-a pus la dispoziția Redacției 20 cor. ca rescumpărare, pentru un scop mai practic, decît pentru desfătarea ochilor.

I-am destinat pentru ceice nu vîd nici soarele, pentru orbiî dela „Vatra luminoasă”, ce-și caută mîntuirea sub aripile Îngerului Carmen Sylva.

Între ceice ne-au refuzat „Progresul” am descoperit o înrudire sufletească. Ciudată coincidență în a vedea prin aceeași prizmă orce pornire altruistă.

La *Racașdia* și *Comorîște* e pe cale înființarea de școli comunale (? R.)

Poșta Redacțiunii.

A. B. Sasca. În numărul viitor.
V. M. Ecica. Salve!

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

Se caută un
culegător-tipograf
pentru tipografia „Progresul”, N. Bol-
dureanu în Oravița.
Condițiunile amăsurat tarifului.

5954 sz. tlkvi 1907.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság Dr. Cigarean Liviusz ügyvéd, mint Vb. Gross Gyula hagyatéka csódtómeg gondnokának az oraviczabányai 2112 sz. tjkvben foglalt ingatlanokra vonatkozó árverési kérvénye alapján a kért újabb árverést az oraviczabányai kir. járásbíróóság területén fekvő Oraviczabánya községi 2112 számú tjkvben Gross Gyula nevében irt. I. 1181/5/117 hrsz. alatt foglalt ingatlanra 4 kor., a † 1147 hrsz. a. foglalt ingatlanra 24 kor. és a II. 1181/5/116 hrsz. 951 öisz. és a 175 hrsz. 168 öisz. alatt foglalt egészbirtoktestre 1128 kor. kikiáltási áron elrendelte azzal, hogy jelen árverés a jelzőlogos hitelezők ellenében végrehajtási árverés joghatólyával bír. A fentebb megjelölt ingatlanok az **1907. évi október hó 17. napján** d. e. 9 órakor Oraviczabányán ezen telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 40 fillér, 2 korona 40 fill. és 112 kor. 80 fillér összegét készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvény czikk 42 §-ában jelzett árfolyammal és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. ig. min. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annál a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kiadta az oraviczabányai kir. bíróság mint tlkvi hatóság, 1907 évi augusztus hó 6-án.

Dr. Zemplényi, kir. járásbíró.

1581 sz. 1907 végrehjtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oraviczabányai kir. járásbíróóság 1907. évi Sp. I. 540/4 számú végzése következtében Dr. Nedelcu János ügyvéd által képviselt Moldován Demeter komoristyei lakos javára Bottos János ellen 86 kor. s jár. erejéig 1907. évi június hó 29-én fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 838 kor. becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarha, sertések, közlegelői foglalások stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésen az oraviczabányai kir. járásbíróóság 1907 évi V. 795/2 számú végzése folytán 80 kor. tőkekövetelés, ennek 1905. évi szept. hó 21 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 39 kor. 90 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Komoristyén az alperesek lakásán leendő megtartására **1907. évi október hó 2-ik napjának** délelőtti 1/212 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1907 évi szept. 19-én.

Sztánkovits Miklós,
kir. bir. végrehajtó.

1708. sz. 1907. vgrhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oraviczabányai kir. járásbíróóság 1906 évi Fh. 1392/2 számú végzése következtében Dr. Nedelcu János ügyvéd által képviselt Szonka Andrei javára Nyamczu Fiu ellen 13 kor. 44 fill. s jár. erejéig 1907 évi május hó 10-én fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 640 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oraviczabányai kir. járásbíróóság 1907 évi V. 1076/1 számú végzése folytán 13 korona 44 fill. tőkekövetelés, ennek 1906 évi november hó 3 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 5 kor. 44 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Csudanoveczen az alperes lakásán leendő megtartására **1907 évi október hó 4-ik napjának** d. d. 9 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1907 évi szeptember hó 19 napján.

Sztánkovits Miklós,
kir. bir. végrehajtó.

1758 sz. 1907 vgrhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oraviczabányai kir. járásbíróóság 1907 évi Sp. I. 610/4 számú végzése következtében Dr. Nedelcu János ügyvéd által képviselt Kernicsán Florea zsurzsovai lakos javára Daba Dumitru és társai ellen 64 korona s jár. erejéig 1907 évi július hó 23-án fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 910 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: sertések, szeker, közlegelői stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oraviczabányai kir. járásbíróóság 1907 évi V. 1041/2 számú végzése folytán 64 kor. tőkekövetelés és eddig összesen 46 kor. 25 fillérben bíróilag már megállapított költségek

erejéig, Zsurzsován az alperes lakásán leendő megtartására **1907 évi október hó 3-ik napjának** d. u. 2 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1907. évi szeptember hó 19 napján.

Sztánkovits Miklós,
kir. jár. végrehajtó.

1707 sz. 1907 végrehjtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oraviczabányai kir. járásbíróóság 1906 évi Fh. 1387/2 számú végzése következtében Dr. Nedelcu János ügyvéd által képviselt Szonka Andrei javára Ikob Ruszalin ellen 19 korona 48 fillért s járuléka erejéig 1907 évi május hó 10-én fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 660 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oraviczabányai kir. járásbíróóság 1907 évi V. 1077/1 számú végzése folytán 19 korona 48 fill. tőkekövetelés, ennek 1903 évi november hó 3 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 5 kor. 84 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Csudanoveczen az alperes lakásán leendő megtartására **1907. évi október hó 4-ik napjának** délelőtti 1/210 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1907. évi szeptember hó 19 napján.

Sztánkovits Miklós,
kir. bir. végrehajtó.

2029 sz. 1907 vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oraviczabányai kir. járásbíróóság 1907. évi V. 351/1 számú végzése következtében Dr. Nedelcu János ügyvéd által képviselt „Oraviciana” r.-t. javára Bájás György ellen 67 kor. s jár. erejéig 1906. évi április hó 9-én fogatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 620 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 2 szekérnyi széna, 1 faistálló és 3 sertés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászkabányai kir. járásbíróóság 1907. évi V. 351 számú végzése folytán 67 kor. tőkekövetelés és eddig összesen 63 kor. 8 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Vranuczon az alperes lakásán leendő megtartására **1907. évi szeptember hó 30-ik napjának** délutáni 3 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1907. évi szeptember hó 17 napján.

Nádasky György,
kir. bir. végrehajtó.

Anunț!

 Sub conducerea direcțiunii institutului

„PLUGARUL“

societate pe acții în Cacova,
s'a înființat

**O însoțire ocazională reciprocă
pentru asigurarea vitelor.**

Membru al acestei însoțiri, conform statutelor, poate fi oricare proprietar de vite.

Spre asigurare se primesc deocamdată cai și tot soiul de animale cornute; mai târziu vor fi permise și animalele mai mici, oi, porci, etc. Scopul însoțirii este: **ajutorarea reciprocă a membrilor între sine în caz de îmbolnăvire, de nenorocire a vitelor.** Despăgubire se dă și în caz de boală epidemică!

Contribuirea membrului e următoarea:

a) Tacsă de înscriere, odată pentru totdeauna 3 coroane; din această sumă se plătesc timbrele, libelul de membru, tipărituri etc.

b) O cauțiune dela 1-5 cuate (cuota de 100 cor.) 5 cor.; dela 5 cuate în sus, după fiecare cuotă 1% Această sumă e proprietatea membrului respectiv, și în caz de repășire o capătă îndărăt, detrăgându-i-se suma de despăgubire pentru pagubele întâmplare până aci. Ea servește ca vadiu, și totodată în ea se anticipează suma de despăgubire, avînd membrii datorința de a o întregi din timp în timp la provocarea direcțiunii.

Toți membrii au pentru animale medicină gratuită, cum și doctor veterinar, materie de oltoit și toate speșele obveninde sînt pentru membri gratuite.

Cacova, la 28. August 1907.

Direcțiunea „**Plugarul**“.

Farmacia la Sf. Gheorghe

ORAVIȚA.

Pilule de Pepsin cu Acid, la boala de stomac pentru mistuire, 1 sticlă. cor. 2.—
Suppositorie Haemoroidale, o cutie cu 10 bucăți cor. 3.—
Tablete de Rachitis, încontra slăbiciunii oaselor la copii (morb englezesc), pentru copii slabi, cari se dezvoltă și cresc cu greu, 1 cutie cor. 2.—
Pasta de dinți aromatică cu kalioric, pentru curățirea dinților, desinfițarea gurei și întărirea gingiilor, 1 tubă cor. —.60
Menthol Drageés, contra regușelei, 1 cutie cor. —.60
Pulvere și cigarette, încontra Asthmei, mijloc escelent la respirare grea, 1 cutie de cigarette cor. 1.—
 1 cutie de Pulvere cor. 1.20
Anulin, un leac foarte bun, încontra bătăturilor dela degetele picioarelor (ochi de găină), fără a avea lipsă de a le tăia, 1 cutie cor. —.60
Capsule, încontra limbricului cordelat, 1 cutie 3 și 4 coroane; în decurs de o oră scapă pe pătimitor de boala aceasta.
Pilule pentru îgrășare, 1 cutie cu 100 de pilule cor. 8.—

Pilule ferro-lecithin, are efect minunat la anemie, pentru cari au sînge puțin și nu au apetit, o cutie cu 50 de pilule cor. 3.—
Leac încontra Epilepsiei (boala rea), 1 sticlă 16 cor., 1/2 de sticlă cor. 8.—
Capsule încontra scursurei, atît pentru bărbați cît și pentru mneri, 1 cutie cor. 3.—
Injecție pentru bărbați, 1 sticlă cor. 1.50 și cor. 2.50
Injecție pentru femei, 1 cutie cor. 2.50
Alifie pentru obraz, ce curăță în scurt timp toate jubrele și plezniturile obrazului, 1 borcan cor. 1.70
Cremă de obraz, (neunsuroasă), de același efect ca și alifia, 1 borcan cor. 1.—
Pudră de obraz, 1 cutie începînd dela cor. —.20
Praf încontra betesugurilor de hoare, 1 pachet cor. —.60
Praf pentru îgrășarea vitelor, 1/2 klg. 2 cor. 1 klg. cor. 3.60
Praf încontra gutunarei (suspinul) **cailor**, 1 pachet cor. 2.—

Iuliu Crăciun, apotecar, Oravița.

La

 TIPOGRAFIA „Progresul”

în Oravița se pot comanda, în orice format, tot felul de tipărituri cu prețuri omenești.

Apelăm la simțul oamenilor de bine să ne calce pragul!